

Recenzja

WU PAN-CHENG (red.). 2002. **Flora Bryophytorum Sinicorum. Vol. 6. Hookeriales – Hypnobryales.** 290 str., 109 ryc. Opr., format 19,2 × 26,5 cm. Science Press, Beijing. Cena: 59.00 JUANÓW. ISBN 7-03-009480-8/Q · 1056.

Czwarty z kolei, a nominalnie szósty tom ukazującej się od 1994 r. Flory mchów Chin¹, opublikowany został prawie równocześnie z analogicznym tomem jej wersji anglojęzycznej². Redaktorzy całkiem słusznie zdecydowali się na zaburzenie wcześniej zaplanowanej kolejności tomów ze względu na różne tempo ich przygotowania, gdyż wiadomo, że piąty tom będzie obejmował niezwykle trudny rodzaj *Bryum* Hedw., który jest zmorem autorów i redaktorów wszelkich Flor mchów.

Omawiany tom zawiera opracowania dwóch dużych grup mchów bocznozarodniowych, a mianowicie rzędu *Hookeriales* oraz podrzędu *Leskeineae* z rzędu *Hypnales*. Te dwa ostatnie taksony mają tu niepoprawne nazwy: *Leskeinales* i *Hypnobryales*. Obie grupy obejmują w Chinach 9 rodzin, 53 rodzaje, 176 gatunków, 1 podgatunek, 7 odmian i jedną formę. Najbogatsze w rodzaje i gatunki są rodziny: *Thuidiaceae* (14 rodzajów i 50 gatunków – 14/50), *Fabroniaceae* (10/29), *Leskeaceae* (9/27) oraz *Hookeriaceae* (8/21). Pozostałe są uboższe: *Anomodontaceae* (4/19), *Hypopterygiaceae* (4/17), *Theliaceae* (2/6), *Symphodontaceae* (1/6) oraz *Leucomiaceae* (1/1). W opracowaniu tomu wzięło udział 11 autorów, z których tylko jeden (Si He) stale pracuje w Stanach Zjednoczonych, zaś reszta jest związana z różnymi instytucjami w samych Chinach.

Podobnie jak w przypadku poprzednich tomów, również i ten nie wydaje się w pełni krytycznym. Tylko opracowania rodzajów lub rodzin posiadających dobre regionalne lub światowe rewizje taksonomiczne zasługują na pełną wiarygodność. Natomiast dla taksonów, które nie mają takich opracowań zaproponowane ujęcia nie są na pewno ostateczne. Za najlepszy przykład może tu służyć tropikalna i subtropikalna rodzina *Hypopterygiaceae*, która w 2002 r. doczekała się znakomitej światowej monografii autorstwa holenderskiego badacza H. Kruijera³. Porównanie ujęć taksonomicznych zaprezentowanych w omawianej Florze i tej monografii pokazuje, że liczba gatunków w poszczególnych rodzajach uległa drastycznej redukcji, np. w rodzaju *Cyathophorella* (Broth.) M. Fleisch. z ośmiu do trzech, przy jednoczesnej likwidacji tego rodzaju i włączeniu należących doń gatunków do *Cyathophorum* P. Beauv., w *Hypopterygium* Brid. z siedmiu do trzech, a w *Lopidium* Hook. f. & Wilson z trzech do jednego. W omawianym tomie nie został w ogóle skomentowany również opisany w 2001 r. z Chin nowy gatunek *Thuidium unipinnatum* Fang & T. J. Kop.

Nowości taksonomicznych w całym tomie jest bardzo niewiele. Dwa gatunki, *Fabronia angustifolia* Gao & Fu oraz *Lindbergia serrulata* Gao, Cao & Wang opisane są jako nowe dla nauki, zaś dwie nazwy gatunkowe zostały zsynonimizowane: *Leskea magniretis* Müll. Hal. z *Lindbergia sinensis* (Müll. Hal.) Broth. oraz *Calypstrochaeta pocsii* Ninh z *C. ramosa* (M. Fleisch.) Tan & H. Rob. subsp. *spinosa* (Nog.) Tan & Lin. Cały tom jest bogato ilustrowany dobrymi rycinami kreskowymi. Podobnie jak w trzecim tomie, klucze do oznaczania i podpisy pod rycinami są dwujęzyczne. Ze względu na istnienie równoległej anglojęzycznej wersji tego tomu, wydaje się mało prawdopodobne, aby był on używany przez czytelników nie znających języka chińskiego. – RYSZARD OCHYRA, ul. Gołańska 15/25, PL-30-619 Kraków, Polska.

¹ Patrz recenzje R. Ochyry, *Fragmenta Floristica et Geobotanica Series Polonica* 3: 443–444 (1996), *Wiadomości Botaniczne* 41(1): 85 (1997) i *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 9: 48 (2002).

² Patrz recenzja R. Ochyry, *Wiadomości Botaniczne* 47(1–2): w druku (2003).

³ Patrz recenzja R. Ochyry, *Wiadomości Botaniczne* 46(3–4): 108–110 (2002).